

بسمه تعالیٰ

آیین نامه اجرایی آموزشی دوره کارشناسی پیوسته ورودی ۱۴۰۲ و ما بعد

مقدمه

با توجه به ابلاغ آیین نامه‌ی دوره‌های تحصیلی کارشناسی/کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا، ویژه‌ی دانشگاه‌های سطح ۱ و ۲ دولتی برای ورودی‌های ۱۴۰۲ و مابعد، و بند الف نامه‌ی ۱۵۵۶۵۵/۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷ در خصوص تدوین شیوه نامه‌ی اجرایی در خصوص موارد تفویض اختیار شده به دانشگاه، مفاد زیر به تصویب شورای آموزشی دانشگاه علم و صنعت ایران رسیده و برای ورودی سال ۱۴۰۲ و مابعد لازم الاجرا است.

ماده ۱- هدف

هدف از تدوین این آیین نامه، تنظیم امور آموزش دانشگاه برای تربیت نیروی انسانی متخصص، متعدد و مناسب با نیازهای کشور و ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آموزشی و علمی دانشگاه با دیگر موسسه‌های آموزش عالی و نیز استفاده بهینه از ظرفیتهای موجود در ارتقای کیفیت آموزشی و علمی دانشجویان در چهارچوب آیین نامه‌ی یکپارچه آموزشی ابلاغ شده به دانشگاهها برای ورودی ۱۴۰۲ و مابعد است.

بخش نخست: مواد عمومی

ماده ۲-شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی‌های علمی و عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

ماده ۳-آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی-واحدی است.

ماده ۴-دانشگاه موظف است در رشته‌های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و دوره‌ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو پذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تدوین گردیده است اجرا نماید.

ماده ۵-چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تاخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده دانشگاه است.

تبصره ۱. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی با اخذ مجوز از کمیته منتخب دانشکده از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

تبصره ۲. اخذ همزمان درس پیشnیاز با درس بعدی، به شرط داشتن نمره مردودی در درس پیشnیاز، در طول مدت تحصیل حداقل سه بار با نظر کمیته منتخب دانشکده مجاز است. بعد از آن، قابل ارجاع به کمیته منتخب دانشگاه نیز نخواهد بود.

تبصره ۳. دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی خود، به شرط اخذ تمامی واحدهای باقیمانده جهت فارغ التحصیلی، میتواند با مجوز کمیته منتخب دانشکده، یک درس را به شرط عدم ارائه در آن نیمسال یا تداخل بیش از دو ساعت با سایر دروس اخذ شده توسط دانشجو به صورت مشاوره‌ای اخذ نماید. در صورت نیاز به اخذ دو درس به صورت مشاوره‌ای، مجوز لازم برای درس دوم باید از کمیته منتخب دانشگاه اخذ شود.

ماده ۶ - در صورت به دست نیاوردن نمره قبولی در خارج از سنت مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنی دانشگاه تصمیم گیری می شود.

ماده ۷ - شرکت دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱ . اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات حاضر نباشد، محروم از امتحان پایانی خواهد بود و برای او نمره‌ی صفر لحاظ خواهد شد. مبنای عدم حضور دانشجو، گزارش استاد درس تا پایان هفته‌ی شانزدهم آموزشی است. همچنین اگر دانشجویی در جلسه امتحان پایان نیمسال درسی غیبت کند و غیبت دانشجو به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه غیرموجه تشخیص داده شود، نمره آن درس صفر خواهد بود و در صورت تشخیص موجه بودن غیبت (به دلایل پزشکی یا غیر پزشکی)، آن درس حذف می‌شود.

تبصره ۲ . نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس‌ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

تبصره ۳ . در شرایط خاص، حذف تمام درس‌های یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تایید کمیته‌ی منتخب دانشکده با احتساب در سنت مراتب تحصیلی امکان‌پذیر است. استفاده از این تبصره تنها دو بار در طول سنت مجاز ممکن است. در صورتی که تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو برای فراغت از تحصیل کمتر از ۱۲ واحد باشد، نمیتواند از این تبصره استفاده نماید. همچنین در نیمسال اول و آخر تحصیلی، بررسی درخواست دانشجو در کمیته‌ی منتخب دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۴ . دانشجو در طول تحصیل میتواند دو بار از حذف موجه (پزشکی یا غیر پزشکی) برای درس نظری یا نظری-عملی که در امتحان پایانی غایب بوده است، استفاده نماید. در این صورت رعایت حد نصاب گذراندن ۱۲ واحد در طول نیمسال برای دانشجو الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزء سنت مراتب تحصیلی وی محسوب می‌شود. حذف صفر غایب محروم از آزمون ذیل تبصره ۱ برای هیچ دانشجویی قابل بررسی نیست. همچنین دانشجویی که در جلسه پایانی نیمسال شرکت کرده و صورت جلسه را امضا کرده باشد، امکان حذف درس را ندارد.

ماده ۸ - پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس توسط عضو هیأت علمی مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیتهای کلاسی و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود، و به صورت عددی از صفر تا بیست گزارش می‌شود.

تبصره ۱ . برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره ۲ . مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت اعلام شده در تقویم مصوب اموزشی دانشگاه حداقل ۱۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباها احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم‌افزاری برای اجرایی سازی این تبصره می باشد.

تبصره ۳ . مدرس درس موظف است برگه‌های امتحانی و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید.

تبصره ۴ . نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیر قابل تغییر می باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می باشد

تبصره ۵. در صورت غیبت دانشجو در امتحان پایان نیمسال دروس نظری، استاد میتواند با توجه به فعالیتهای دانشجو در طول نیمسال به وی نمره دهد، اما این نمره باید کمتر از ۱۰ (یعنی نمره مردودی) باشد. برای دروس نظری-عملی در صورت عدم حضور دانشجو در آزمون پایانی نیمسال، دانشجو میتواند کل نمره‌ی عملی را و نیز کمتر از نیمی از کل نمره‌ی بخش نظری را با نظر استاد درس بر اساس فعالیتهای در طول نیمسال کسب نماید.

ماده ۹- سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنت مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می‌شود و دانشجو محروم از ادامه تحصیل می‌شود.

تبصره ۱۰. مدت مجاز مخصوصی‌های بدون احتساب سنت که مطابق خواهات دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می‌باشد به شرح زیر است:

- مخصوصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال؛
- مخصوصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛
- سایر مصاديق مخصوصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

ماده ۱۱- دانشجوی متقارن انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و بصورت رسمی به آموزش دانشگاه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیراینصورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

تبصره ۱۲. تصمیم گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنت مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنت مجاز تحصیلی باقیمانده صرفا بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۱۳. عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پی‌گیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می‌شود.

ماده ۱۴- دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می‌شود.

ماده ۱۵- معادل سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته ای، انتقالی و یا تغییر رشته توأم با انتقال، با رعایت موارد زیر انجام می‌شود.

(الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول (در دوره کاردانی و کارشناسی ۱۲) را در دانشگاه یا رشته مبداء کسب کرده باشد.

(ب) دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی‌تواند معادل سازی شود.

(ج) به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، دانشگاه بایستی بر اساس شیوه نامه مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای معادل سازی نمرات که در زمان درخواست دانشجو، کتبه به وی اطلاع رسانی می‌کند، ضریب معادل سازی نمرات را بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه یا رشته مبداء و مقصد تعیین و اعمال نماید و نمره معادل سازی شده در نمرات دانشگاه مقصد درج شود.

(د) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل سازی شده ۱ نیمسال از سنت مجاز تحصیلی دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی کاسته می‌شود.

تبصره ۱. معادلسازی دروس صرفاً در مورد دانشگاههای دولتی انجام خواهد شد.

تبصره ۲. نمرات واحدهایی را که دانشجوی انتقالی در دانشگاه دیگرگزرا نده است، عیناً در کارنامه او ثبت میشود و این نمرات اعم از ردی یا قبولی در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل دانشجو منظور خواهد شد. لازم به ذکر است پذیرش یا عدم پذیرش نمرات قبولی (بین ۱۲ تا ۲۰) به عهده گروه آموزشی است ولی نمرات مردودی در صورت مطابقت با سرفصل دروس این دانشگاه، بدون تغییر در کارنامه دانشجو ثبت میشود.

تبصره ۳. نمرات واحدهایی را که دانشجوی تغییر رشته در داشته قبلی در دانشگاه گزرا نده است در گروه آموزشی رشته جدید، بررسی و معادلسازی میشود. البته تمامی دروس عمومی و پایه عیناً ثبت میشود ولی در دروس تخصصی فقط دروسی از وی پذیرفته میشود که به تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته جدید، اشتراک محتوایی داشته باشد؛ یعنی بر اساس سرفصل مصوب دروس، حداقل هشتاد درصد از نظر عنوان و تعریف و اهداف درس با هم مشترک باشند.

تبصره ۴. معادلسازی دروس برای دانشجویان انتقالی توأم با تغییر رشته یا گرایش مشابه دانشجویان تغییر رشته انجام میشود.

تبصره ۵. معادلسازی دروس دانشجو با رعایت موارد فوق الذکر، تماماً بر عهده گروه آموزشی پذیرنده است.

ماده ۱۳- برنامه ریزی و تصمیم گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و دیگر موضوعات اجرایی، طبق شیوه نامه اجرایی دانشگاه انجام می شود.

بخش دوم: مواد اختصاصی

الف- دوره های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

ماده ۱۴- مدت مجاز تحصیل در دوره های تحصیلی کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

تبصره ۱. دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداقل ۱ نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداقل تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنتوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنتوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره ۳. نیمسال هایی که دانشجو بابت افزایش سنتوات، شهریه پرداخت می کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می شود.

تبصره ۴. حداقل مدت مجاز برای دانش آموختگی در دوره کارشناسی پیوسته ۶ نیمسال تحصیلی می باشد.

ماده ۱۵- تحصیل همزمان دانشجوی دوره کاردانی و کارشناسی به شیوه حضوری در کلیه دانشگاهها (دولتی و غیردولتی) و کلیه دوره های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجوی دوره کارشناسی می تواند همزمان در شیوه های غیرحضوری کاردانی و کارشناسی که منتهی به مدرک تحصیلی رسمی می شود، تحصیل کند.

تبصره ۲. تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می شود.

ماده ۱۶- نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد؛ آن نیمسال، مشروط تلقی می‌شود. چنانچه دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، مشروط شود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱. در نیمسال بعد از هر نیمسال مشروط، حداکثر مجاز اخذ واحد برای دانشجو ۱۵ واحد درسی است.

ماده ۱۷- انتخاب حداقل ۱۲ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی برای دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. حداکثر واحد درسی قابل اخذ در هر نیمسال تحصیلی ۲۰ واحد و در بازه تابستان ۶ واحد است.

تبصره ۲. اگر میانگین نمرات دانشجویی در نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، با تایید گروه آموزشی در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.

تبصره ۳. در نیمسال تحصیلی آخر که دانشجو صرفاً ۲۴ واحد درسی باقیمانده دارد می‌تواند صرف نظر از میانگین کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی، ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۴. در شرایط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی آموخته می‌شود، با تایید گروه آموزشی، می‌تواند واحدهای مذکور را در بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۵. بازه تابستان، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود. نمرات دروسی که دانشجو در بازه تابستان می‌گذراند، تنها در میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود و نمرات کسب شده در بازه تابستان، مشمول ضوابط مشروطی این آیین نامه یا تبصره ۲ این ماده نمی‌شود.

تبصره ۶. نمرات دانشجو در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می‌کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست، همانند دروس بازه تابستانی در میانگین کل او محاسبه می‌شود و چنانچه میانگین نیمسال کمتر از ۱۲ کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ همین ماده نمی‌شود. ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۷. دانشجو نمی‌تواند همزمان از مفاد تبصره ۳ و ۴ این ماده استفاده کند.

تبصره ۸. در صورتی که دانشجو برای دانش آموختگی حداکثر دو درس نظری تا سقف ۶ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، با تایید گروه آموزشی می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۹. چنانچه دانشجو قبل‌ایک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده است اما دوره عملی آن درس را گذرانده باشد، می‌تواند (حداکثر تا دو نیمسال بعد از اخذ درس) با رعایت مفاد تبصره ۸ این ماده بخش نظری آن درس را بصورت معرفی به استاد اخذ نماید.

ماده ۱۸- دانشجو می‌تواند در صورت موافقت دانشگاه، یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه، حذف اضطراری کند به شرط آن که تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر از ۱۲ واحد نشود.

تبصره ۱. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حد نصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنتوات تحصیلی وی محسوب می‌شود. چنانچه در این نیمسال، دانشجو میانگین کمتر از ۱۲ را کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ ماده ۱۷ نمی‌شود.

تبصره ۲. در صورت اخذ مجدد درس موضوع این ماده و عدم تایید عذر موجه دانشجو توسط دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت اخذ مجدد این درس، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می‌شود.

ماده ۱۹- دانشجو می تواند با رعایت سنتور مجاز تحصیل، در دوره کارданی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته تا دو نیمسال با تقاضای کتبی و موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی یا حذف ترم با احتساب در سنتور مجاز تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱. درخواست دانشجو برای حذف ترم یا مرخصی تحصیلی در ترم اول توسط کمیته منتخب دانشگاه انجام میشود.

تبصره ۲. در نیمسال آخر تحصیلی که تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو برای فراغت از تحصیل کمتر از ۱۲ واحد باشد، برسی درخواست دانشجو برای حذف ترم یا مرخصی تحصیلی توسط کمیته منتخب دانشگاه انجام میشود.

ماده ۲۰- دانشجوی دوره‌های کاردانی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته می‌تواند در صورت دارا بودن شرایط زیر «در همان دانشگاه» و در صورت موافقت دانشگاه، مشروط به امکان ادامه تحصیل در «سنتور مجاز باقیمانده»، رشتہ تحصیلی خود را تغییر دهد.

(الف) نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی ربط از نمره خام آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشتہ/گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش (با تایید سازمان سنجش آموزش کشور)، کمتر نباشد.

(ب) ادامه تحصیل مقاضی در رشتہ قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

(ج) حداقل ۱/۶ و حداقل ۲/۳ واحدهای درسی دوره را گذرانده باشد.

(د) دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط یک بار می‌تواند با رعایت ضوابط تغییر رشتہ دهد.

تبصره ۱. تغییر رشتہ یا گرایش در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته، فقط در رشتہ‌ها یا گرایش‌های همان مجموعه امتحانی مجاز است.

تبصره ۲. در صورت تغییر رشتہ، معادل‌سازی دروس مطابق با ضوابط ماده ۱۲ این آئین‌نامه قابل انجام است.

تبصره ۳. تغییر رشتہ دانشجویی که پذیرش وی در دوره تحصیلی از طریق بدون آزمون (پذیرش با سوابق تحصیلی) باشد به رشتہ‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد (پذیرش با آزمون)، ممنوع است.

تبصره ۴. در صورت نداشتن شرایط بند (الف)، در صورتی که معدل دانشجو در درس‌های غیرعمومی (پایه، اصلی، تخصصی) کمتر از ۱۶ نباشد، و حداقل ۱۵ واحد غیرعمومی گذرانده باشد، تقاضای تغییر رشتہ قابل بررسی خواهد بود.

ماده ۲۱- تغییر رشتہ یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه‌پرداز به رایگان، از غیرحضوری به نیمه حضوری و حضوری، و از نیمه حضوری به حضوری، از پذیرش سوابق تحصیلی به پذیرش با آزمون ممنوع است ولی عکس آن مجاز است.

تبصره ۱. میهمانی و انتقال دانشجو مطابق آئین نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی مصوب وزرات، و نیز بر طبق شیوه نامه‌ی داخلی دانشگاه که به تصویب هیأت رئیسه دانشگاه رسیده است انجام میشود.

ماده ۲۲- دانشگاه موظف است در تحقیق رویکرد شاگرد پروری و نقش مریبگری اعضای هیئت علمی برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیئت علمی مرتبط با رشتہ تحصیلی دانشجو را به عنوان «راهنمای (مشاور) آموزشی» به صورت رسمی تعیین و بر اساس شیوه نامه مصوب وزارت که به همین منظور ابلاغ می‌شود، اقدام نماید.

ماده ۲۳- در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداقل ۱۰ واحد درس عمومی) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای گذرانده شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشتہ را دریافت کند. در غیر این صورت به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده می‌شود.

تبصره ۱. در رشته های فنی و مهندسی واژه «مهندسی» از عنوان رشته برای دانشجویان مشمول دریافت کارданی بین مقطعی حذف می شود. مگر در موارد استثناء که کلمه مهندسی از ارکان اصلی رشته می باشد (مانند رشته مهندسی پزشکی).

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد، ضمن رعایت مفاد این ماده، نمرات دروسی در میانگین محاسبه می شود که تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره ۳. مدرک کاردانی حسب تقاضای رسمی دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می شود.

ماده ۲۴- ملاک دانش آموختگی برای دوره های کارданی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل دانشجوی کاردانی یا کارشناسی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۲ باشد، تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنتوایت تحصیلی» به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداقل ۱۶ واحد از درس های تخصصی و پایه که در آن نمره قبولی بین ۱۰ تا ۱۲ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۲ برساند تا امکان دانش آموختگی بیابد در غیر این صورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود. پرداخت هزینه این دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

ماده ۲۵- تاریخ دانش آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره درس دانشجو در آموزش دانشگاه است.

تبصره ۱. تاریخ ثبت نمره درس کارآموزی در تاریخ فارغ التحصیلی دانشجو تأثیری ندارد.

ماده ۲۶- مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

ماده ۲۷- این آیین نامه و تبصره های آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم الاجراست. مواردی که در شیوه نامه اجرایی دانشگاه ها مطابق با این آیین نامه تنظیم می شود نیز برای دانشجویان ورودی سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم الاجراست. برای دانشجویان ورودی های پیشین، مطابق با آیین نامه های ابلاغی دوره های خود عمل می شود.

ماده ۲۸- این آیین نامه در یک مقدمه، یک پیوست و ۲۸ ماده در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۷/۴ به تصویب شورای آموزشی دانشگاه رسید و برای دانشجویان کارشناسی ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲ به بعد لازم الاجرا است و تمام آیین نامه ها و بخش نامه های مغایر با آن لغو و بلا اثر اعلام می شود. ضمناً هر گونه تغییر در مفاد و بندهای این آیین نامه در اختیار شورای آموزشی دانشگاه است.

پیوست شماره ۱ آینه نامه (تعاریف)

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. شورای عالی برنامه ریزی آموزشی: منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۳. دانشگاه: در این شیوه نامه، دانشگاه علم و صنعت ایران به اختصار دانشگاه نامیده میشود.
۴. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سوابط مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه‌های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. مدرس: عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه بکارگیری می‌شود.
۶. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۷. دانشآموخته: فردی است که یکی از رشته‌های دوره‌های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۸. حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت‌های تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۹. غیرحضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیت‌های تحصیلی دارد.
۱۰. نیمه حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضوری و بخش دیگر غیرحضوری به انجام می‌رسد.
۱۱. شهریه‌پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.
۱۲. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۱۳. بازه تابستانی: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.
۱۴. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی است.
۱۵. درس جبرانی: درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته‌های غیر مرتبط وارد دوره شده اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.
۱۶. مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، میانگین کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.
۱۷. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.
۱۸. گرایش تحصیلی: به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۱۹. کاردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم، (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی) به آن وارد می‌شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارданی نایل می‌آیند.
۲۰. کاردانی ناپیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد می‌شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می‌آید.
۲۱. کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی

دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی نایل می‌آید.

۲۲. **کارشناسی ناپیوسته:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارданی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی متنه می‌شود.

۲۳. **گروه آزمایشی:** مجموعه رشته‌های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک، دسته‌بندی می‌شود.

۲۴. **گروه آموزشی:** بنیادی ترین واحد سازمانی دانشگاهی مشتمل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجلانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.

۲۵. **مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.

۲۶. **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در اولین سطح سیاست گذاری و برنامه ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تكمیلی به ریاست معاون آموزشی تشکیل می‌شود. شورای آموزشی میتواند اختیارات مشخص شده در این شیوه نامه را به گروه آموزشی یا کمیته منتخب دانشگاه یا دانشکده تفویض کند

۲۷. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پژوهه تحقیقاتی است که منجر به پایان نامه و یا رساله می‌شود.

۲۸. **شیوه مجازی:** شیوه آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر خواباط معین پذیرفته و ثبت‌نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجو نیمه حضوری یا غیرحضوری تحصیل می‌کند.

۲۹. **راهنمای آموزشی:** عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی باشد.

۳۰. **پایان نامه:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنمای حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود.

۳۱. **استاد راهنمای:** یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان نامه یا رساله بر عهده دارد.

۳۲. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پژوهه، پایان نامه و یا رساله بر عهده دارد.

۳۳. **دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین نامه مذکور:** آذربایجان شرقی (دانشگاه تبریز)، آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه حقوق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهارمحال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعالی سینا)، یزد (دانشگاه یزد).

۳۴. **هزینه های رفاهی:** منظور تسهیلات و امکانات غیر آموزشی مانند کمک هزینه‌های خوابگاه، تغذیه، ایاب و ذهب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به صورت رایگان یا یارانه‌ای به دانشجو تخصیص می‌یابد.

۳۵. کمیته منتخب کارشناسی دانشگاه: وظیفه بررسی پرونده های آموزشی ارسالی از دانشکده ها و درخواستهای آموزشی دانشجویان را به عهده دارد که اعضای آن شامل مدیر امور آموزش دانشگاه به عنوان رئیس، معاون امور آموزش یا رئیس اداره خدمات آموزش به عنوان دبیر کمیته، سه نفر از اعضاء هیئت علمی مدرس و آشنا به مقررات و آیین نامه های آموزشی به پیشنهاد شورای آموزشی دانشگاه و دو نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه با تجربه کافی در زمینه مقررات و آیین نامه های آموزشی به پیشنهاد معاون آموزشی دانشگاه می باشد که با حکم ریاست دانشگاه برای مدت دو سال منصوب میشوند.

۳۶. کمیته منتخب کارشناسی دانشکده: در راستای سیاستهای کلان دانشگاه در زمینه تمرکز زدایی، بخشی از اختیارات کمیته منتخب شورای آموزشی دانشگاه به کمیته منتخب دانشکده واگذار میشود. مرجع تصمیم گیرنده در دانشکدهها، کمیتهای متشكل از رئیس دانشکده (رئیس کمیته)، معاون آموزشی دانشکده (نایب رئیس کمیته) و دو نفر عضو هیئت علمی مدرس هستند که به انتخاب رئیس دانشکده و با حکم وی منصوب میگردند. مسئول آموزش دانشکده به عنوان دبیر کمیته (بدون حق رأی) در جلسات شرکت میکند.